

JUDr. Petr Čech, Ph.D., LL.M.
Katedra obchodního práva PF UK

Posudek k diplomové práci Jana Janků na téma „Specifika akciových společností s majetkovou účastí státu“

Rozsah práce: 37 tiskových stran (počet znaků vlastního textu dle diplomanta 109 536, dle zjištění vedoucí diplomové práce 88 542, tedy výrazně méně, než činí předepsaný minimální rozsah práce)
Datum odevzdání práce: 11. listopadu 2019 (opravená elektronická verze uložena dne 13. prosince 2019)

1. Aktuálnost (novost) tématu

Diplomant zvolil tradiční téma, jež neztrácí na aktuálnosti ani v poměrech nového civilního práva a které se stále nedočkal uceleného odborného zpracování, třebaže se těší pozornosti odborné i uživatelské veřejnosti a vykazuje vysokou praktickou i odbornou relevanci.

2. Náročnost tématu (teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování, použité metody)

Téma lze hodnotit jako poměrně náročné. Mezitím se k němu sice pojí několik tuzemských odborných pramenů, žádný z dosud publikovaných je však nezpracovává v celém rozsahu, šíří a hloubce. Diplomant se tak v části materie musel zorientovat na vlastní pěst a spolehnout na vlastní úvahy i názory. Úspěšné zvládnutí tématu navíc vyžaduje dokonalou znalost detailů akciové úpravy i reality (faktografie) státem ovládaných společností, potřebu uzpůsobovat jednotlivá akciová pravidla specifickým poměrům těchto společností, ale také proniknout do širších přesahů soukromého a veřejného práva, respektive zvláštních pravidel, jimiž se řídí nakládání s majetkem státu či správa jeho majetkových účastí, což dále zvyšovalo nároky na diplomantovu přípravu.

3. Kritéria hodnocení práce

A. Splnění cíle práce

Diplomant si vytkl cíl stručně uvést do problematiky majetkových účastí státu v akciových společnostech a analyzovat jejich vybraná specifika. Zvláště mě zaujal jeho deklarovaný záměr prozkoumat, jak tato specifika ubírají takovým společnostem na jejich efektivitě. Obávám se, že tohoto cíle nedosáhl. Pozornost zaměřil výlučně na specifika – dle mého názoru – vedlejší, jako je informační otevřenost, včetně povinnosti uveřejňovat smlouvy v registru smluv, či dopady zákona o zadávání veřejných zakázek. Jen okrajově (pokud vůbec) pojednal o některých otázkách, jejichž analýzu bych v práci primárně očekával, tedy mapující specifika korporačního rázu, zvláště ve vztahu k řízení a správě (corporate governance) takových společností, jako jsou (mimo jiné) zvláštnosti výkonu akcionářských práv a zájmového zaměření takového výkonu či práva, povinnosti státních zaměstnanců, kteří působí ve volených orgánech těchto společností, či svébytné dopady právní úpravy skupin společností (stát na čele koncernu? státní organizace coby osoby ovládané stejnou ovládající osobou? apod.). Jak diplomant naplnil svůj záměr ohledně vazby těchto specifík na efektivitu jimi dotčených společností, jsem se v práci nedozvěděl nic.

B. Samostatnost při zpracování tématu

Autenticita předloženého díla je evidentní. Nepochybuji o tom, že je výsledkem diplomantovy samostatné práce.

C. Logická stavba práce

Struktura práce je vystavěna relativně přehledně a logicky. Úvod nastiňuje cíle a metody diplomantovy práce, závěr rekapituluje jeho hlavní zjištění. Těžiště vlastní práce diplomant člení do tří kapitol – od obecnějších úvah nad právní osobností státu a podstatou jeho majetkových účastí v právnických osobách (kapitola 1) pokračuje k informační povinnosti těchto osob (kapitola 2) až ke zbytkové (sběrné) kapitole mapující vybraná další specifika (kapitola 3). K míře relevance jednotlivých kapitol pro naplnění diplomantových cílů a tématu práce, zvláště ve vztahu k obecné kapitole 1, ale i kapitole 2, viz ovšem níže ad E, resp. výše ad A.

D. Práce s literaturou (využití cizojazyčné literatury) včetně citací

Okruh použitých pramenů, myslím, mohl být obsáhlejší, zvláště pokud jde o díla věnovaná obecnému právu akciovému. Jejich přehled by zasloužil rozčlenit na díla knižní a časopisecká. Slušná je diplomantova práce s poznámkovým aparátem, lze jí nicméně vytknout řadu nedostatků formálních, zvláště nejednotnost způsobu, jakým diplomant odkazovaná díla cituje, ale také například opakované plné citace týchž pramenů. Oceňuji reflexi tuzemské judikatury, a to jak soudu Nejvyššího, tak Ústavního. Rovněž ve vztahu k ní nicméně vytýkám nejednotný způsob citace rozebíraných rozhodnutí. Škoda také, že se tato reflexe týká výlučně oblastí, které nepokládám pro účely práce za stěžejní (viz výše ad A.). Diplomant pomíjí prameny zahraniční (vyjma jediného dokumentu OECD), což však – vzhledem k tématu práce – nepředstavuje vážnější nedostatek.

E. Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)

Hloubka diplomantovy analýzy kolísá. Slušná je úroveň jeho rozboru v kapitole 2, v němž diplomant mapuje dostupnou faktografii, zvláště judikatorní, a snaží se i o vlastní zhodnocení, úvahy a argumenty. Zbylé pasáže proti tomu vyznívají povrchně a k naplnění cíle práce prakticky nepřispívají. Pochybnost mám zvláště o přínosu kapitoly 1 (tím spíše 1.1.). Úvahy nad postavením státu a jeho subjektivitou by snad ještě mohly mít význam pro posouzení, jak právně hodnotit, jestliže správu akcií, které vlastní stát v téže společnosti (například ze 100 %), vykonávají různá ministerstva, resp. různé organizační složky státu. Tuto otázku si však diplomant v práci neklade. Uvědomuje si, zda a ve kterých společnostech taková situace nastává? Má se v jejich případě konat valná hromada za účasti reprezentantů těchto ministerstev, jak by odpovídalo koncepci dělené subjektivity státu, anebo zástupci těchto ministerstev společně rozhodnou jako jediný akcionář takové společnosti v působnosti její valné hromady (co když se neshodnou)? Neboli, prosazuje se v tuzemské odborné literatuře a judikatuře koncepce dělené, anebo nedílné subjektivity státu? Zklamáním je ledabylost, s jakou se diplomant vypořádal s otázkami nastíněnými v kapitole 3. Za zvláště odbytou pokládám analýzu akcionářské loajality a specifík jejího dopadu na výkon akcionářských práv zástupci státu (viz na str. 32 a 33). Přitom právě v ní mohlo spočívat jedno z relevantních těžišť práce. Těší mě, že diplomant v této souvislosti citoval mou stať z poslední doby, vybral nicméně dílo dosti okrajové. Diplomantově pozornosti bych doporučil spíše svou starší práci na téma společnické, resp. akcionářské loajality, která by mu odhalila přece jen hlubší pozadí problému.

F. Úprava práce (text, grafy, tabulky)

Formální úroveň práce je odpovídající. Na řadě míst snad jen diplomant obsáhle přímo cituje jiné zdroje, aniž by se jednalo o pasáže natolik unikátní, že by nesnesly věcnou parafrázi a jen odkaz v poznámce pod čarou.

G. Jazyková a stylistická úroveň

Práce vykazuje slušnou slohovou i jazykovou úroveň. Několik chyb a překlepů jsem v ní zaznamenal, nebyly však tolik četné. Mnohé poznámky pod čarou postrádají klasickou větnou konstrukci, tj. nezačínají velkým písmenem a nekončí tečkou.

4. Případná další vyjádření k práci

Pochybnost mám o správnosti či přesnosti některých diplomantových vyjádření. Na str. 6 diplomant (bez další argumentace) tvrdí, že stát nemůže založit ani se zúčastnit založení evropské společnosti. Na str. 32, že působnost volit a odvolávat statutárního ředitele v monistické struktuře akciové společnosti (ze zákona?) připadá správní radě. Úvahy nad transparentností volby orgánů akciové společnosti za účasti státu a deficity současného stavu, pokud jde o členy statutárních orgánů (viz například na str. 34), nereflektují rozdíl mezi klasickým a německým modelem řízení a správy akciové společnosti.

5. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

Uvítám, jestliže se diplomant vyjádří k výhradám uvedeným výše.

6. Doporučení / nedoporučení práce k obhajobě a navržený klasifikační stupeň

Vzhledem ke skutečnosti, že práce výrazně zaostává za předepsaným minimálním rozsahem, ale též s přihlédnutím k dalším shora vytýkaným nedostatkům zásadní povahy práci nepokládám za způsobilou obhajoby. Domnívám se, že diplomantovi by měla být vrácena k přepracování.

V Praze dne 29. prosince 2019

JUDr. Petr Čech, Ph.D., LL.M.